

โรงพยาบาลวังยาง
WANGYANG HOSPITAL

โรงพยาบาลวังยาง	หน้าที่ : 1
วิธีปฏิบัติเลขที่ : WYH-IC-02	ฉบับแก้ไขครั้งที่ :
เรื่อง : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ	วันที่ประกาศใช้ : 16 พ.ค. 66
ผู้จัดทำ : นางสาวชฎาพร บัวชุม	ผู้อนุมัติ : นางขวัญทิพย์ ทิมมณีสวัสดิ์

Work instruction

การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ

จัดทำโดย

ชฎาพร

(นางสาวชฎาพร บัวชุม)

ตำแหน่ง

พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

ตรวจสอบโดย

วิวัฒน์

(นายวิวัฒน์ วงศ์ตาชี)

ตำแหน่ง

หัวหน้าพยาบาล

อนุมัติให้ใช้โดย

ขวัญทิพย์

(นางขวัญทิพย์ ทิมมณีสวัสดิ์)

ตำแหน่ง

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังยาง

วันที่อนุมัติ

16 พ.ค. 66

วันที่แจกจ่าย

22 พ.ค. 66

วันที่มีผลบังคับใช้

16 พ.ค. 66

 โรงพยาบาลวังยาง WANGYANG HOSPITAL	โรงพยาบาลวังยาง	หน้าที่ : 2
	วิธีปฏิบัติเลขที่ : WYH-IC-02	ฉบับแก้ไขครั้งที่ :
	เรื่อง : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ	วันที่ประกาศใช้ : 16 พ.ค. 66
	ผู้จัดทำ : นางสาวชฎาพร บัวชุม	ผู้อนุมัติ : นางขวัญทิพย์ ทิมมณีสวัสดิ์
วัตถุประสงค์ 1. เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพในโรงพยาบาล		
ขอบเขต ครอบคลุมบุคลากรทางการแพทย์พยาบาลงานการพยาบาลผู้ป่วยในการปฏิบัติการและเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ		
นิยามศัพท์ / คำจำกัดความ เชื้อดื้อยา (Multiple drug resistance : MDR) หมายถึง ภาวะที่เชื้อโรคสามารถทนทานต่อฤทธิ์ของยาซึ่งเคยใช้ได้ผลมาก่อน ส่วนใหญ่การดื้อยาเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมของเชื้อโรค ทำให้มันกลายพันธุ์เป็นชนิดที่สามารถทนทานต่อยาได้ โดยทั่วไปเชื้อโรคซึ่งดื้อต่อยาปฏิชีวนะตัวใดตัวหนึ่งมักจะพลอยดื้อต่อยาปฏิชีวนะอื่นที่อยู่ในประเภทเดียวกันหรือมีสูตรโครงสร้างคล้ายคลึงกันซึ่งทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนไปใช้ยาปฏิชีวนะอื่นหรือที่มีโครงสร้างต่างออกไป ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. MDR = Multi-drug resistance 2. MRSA = Methicillin Resistance Staphylococcus Aureus 3. MRSE = Methicillin Resistance Staphylococcus Epidermidis 4. MRDoNS = Methicillin Resistance Coag Neg. Staphylococci 5. VRE = Vancomycin Resistance Enterococci 6. XDR Extremely Drug Resistance 7. PDR = Pan Drug Resistance 8. ESBL = Extended Spectrum Beta – Lactamase 9. CRE = Carbapenem – Resistance Enterobacteriaceae 		

โรงพยาบาลวังยาง
WANGYANG HOSPITAL

โรงพยาบาลวังยาง	หน้าที่ : 3
วิธีปฏิบัติเลขที่ : WYH-IC-02	ฉบับแก้ไขครั้งที่ :
เรื่อง : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ	วันที่ประกาศใช้ : 16 พ.ค. 66
ผู้จัดทำ : นางสาวชฎาพร บัวชุม	ผู้อนุมัติ : นางขวัญทิพย์ ทิมมณีสวัสดิ์

วิธีปฏิบัติ

1. การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ

- 1.1 ปฏิบัติตามหลัก Standard Precaution ขณะให้การดูแลผู้ป่วยทุกราย ในทุกหน่วยงานโดยถือว่าผู้ป่วยทุกรายอาจมีเชื้ออยู่ตามร่างกาย
- 1.2 ปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส (Contact Precaution) เป็นประจำเมื่อให้การดูแลผู้ป่วยทุกรายที่มีการติดเชื้อมีเชื้อดื้อยาและผู้ป่วยที่พบว่าเคยมีเชื้ออยู่ตามร่างกายมาก่อน
- 1.3 ติดป้ายที่แสดงถึงการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัสที่หน้าซาร์จ หน้าห้องและหน้าเตียงผู้ป่วย
- 1.4 จัดให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยกเดี่ยวจนพ้นระยะแพร่เชื้อ ปิดประตูทุกครั้งหลังเข้า-ออกจากห้องผู้ป่วย ถ้าไม่มีห้องแยก ให้จัดผู้ป่วยที่พบเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพอยู่ในบริเวณเดียวกัน ถ้าเป็นไปได้ไม่ควรให้ผู้ป่วยเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพคนละชนิดอยู่ในบริเวณเดียวกัน เน้นมาตรการล้างมือและการสวมอุปกรณ์ป้องกันร่างกาย
- 1.5 จัดแยกของใช้สำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย ได้แก่ เครื่องวัดความดันโลหิต หูฟัง กระจบกรองรับ ปัสสาวะ กระโถนบ้วนน้ำลาย หมอนนอน เทอร์โมมิเตอร์วัดไข้ ถังรองรับมูลฝอยติดเชื้อที่มีฝาปิด ถังใส่ผ้าเปื้อน น้ำยา 2%CHCG Clean sap สำหรับฟอกทำความสะอาดร่างกายและ Alcohol gel
- 1.6 ทำความสะอาดร่างกายผู้ป่วยโดยใช้ 2%CHCG Clean soap หรืออาจใช้สบู่ที่ผู้ป่วยมี ฟอกทำความสะอาดร่างกายทุกเช้า-เย็น
- 1.7 จำกัดผู้เข้าเยี่ยม โดยให้เยี่ยมเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น
- 1.8 การยุติการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อดื้อยา ดังนี้
  - 1.8.1 เชื้อ MRSA , VRE ถ้าผู้ป่วยรายนั้นไม่ได้รับยาสำหรับการรักษาการติดเชื้อ MRSA หรือ VRE พิจารณาหยุดแยกได้เมื่อตรวจไม่พบเชื้อ 3 ครั้ง โดยแต่ละครั้งห่างกันประมาณ 1 สัปดาห์ ตำแหน่งที่จะเก็บส่งตรวจสำหรับหา MRSA คือเยื่อหูโพรงจมูกส่วนหน้า สำหรับ S.aureus และ stool หรือ rectal swab สำหรับ Enterococci
  - 1.8.2 ผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำเช่น ผู้ป่วยที่ได้รับการปลูกถ่ายไขกระดูก หรือผู้ป่วยที่ยังได้ยาต้านจุลชีพอยู่อาจจะต้องขยายระยะเวลาการแยกผู้ป่วยนานกว่าผู้ป่วยทั่วไป แต่ไม่มีกำหนดแน่ชัดว่าควรขยายออกไปนานเท่าไร

โรงพยาบาลวังยาง
WANGYANG HOSPITAL

โรงพยาบาลวังยาง	หน้าที่ : 4
วิธีปฏิบัติเลขที่ : WYH-IC-02	ฉบับแก้ไขครั้งที่ :
เรื่อง : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ	วันที่ประกาศใช้ : 16 พ.ค. 66
ผู้จัดทำ : นางสาวชฎาพร บัวชุม	ผู้อนุมัติ : นางขวัญทิพย์ ทิมมณีสวัสดิ์

1.8.3 สำหรับเชื้อกลุ่ม Enterobacteriaceae ที่คือยาต้าน carbapenem แนะนำให้แยกผู้ป่วยตลอดระยะเวลาของการอยู่โรงพยาบาล แต่หากจะหยุดแยกผู้ป่วยอาจจะต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไปโดยผู้ป่วยรายนั้นต้องไม่ได้รับยาต้านจุลชีพใดๆ แล้วและให้เพาะเชื้อจากทวารหนักอย่างน้อย 2 ครั้งห่างกัน 1 สัปดาห์ ถ้าไม่พบเชื้อแล้วอาจจะหยุดแยกได้ แต่ต้องระมัดระวังว่าเชื้ออาจกลับมาใหม่

1.8.4 เชื้อ C.difficile อาจพิจารณาหยุดแยกได้เมื่ออาการอุจจาระร่วงหยุดไปแล้ว 48 ชั่วโมงขึ้นไป

2. หลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส (Contact Precaution)

2.1 ล้างมือก่อนและหลังสัมผัสผู้ป่วย

2.2 ใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย ได้แก่

2.2.1 สวมถุงมือทุกครั้งที่อยู่ดูแลผู้ป่วย และสวมเสื้อกาวน์แขนยาว (เอี๊ยมพลาสติก) เมื่อคาดว่าจะสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมและสารคัดหลั่งผู้ป่วย เมื่อเสร็จกิจกรรมให้ถอดถุงมือและเสื้อทันที แล้วทำความสะอาดมือ เปลี่ยนเครื่องมือป้องกันร่างกายใหม่ทุกครั้งก่อนที่จะให้การดูแลผู้ป่วยรายอื่น

2.2.2 สวมหน้ากากปิดปากและจมูก

3. การควบคุมเชื้อในสิ่งแวดล้อม

3.1 ทำความสะอาดและทำลายเชื้อพื้นผิวและอุปกรณ์ที่มีการปนเปื้อนเชื้อ รวมทั้งพื้นผิวที่ใกล้เคียงผู้ป่วย และบริเวณที่มีการสัมผัสบ่อยกว่าบริเวณอื่น พื้นผิวสิ่งแวดล้อมทั่วไปที่ไม่ใช่บริเวณที่ให้การดูแลผู้ป่วย เช่น พื้น ผนัง ม่านบังตา และหน้าต่าง ทำความสะอาดด้วยน้ำและสารขัดล้างตามปกติ เพื่อให้สะอาดอยู่เสมอ ในกรณีที่มีสิ่งเปื้อนเปื้อนให้ทำความสะอาดทันที พื้นผิวสิ่งแวดล้อมบริเวณที่ให้การดูแลผู้ป่วยที่ติดเชื้อมีเชื้อดื้อยา บริเวณที่อาจมีเลือดหรือสารคัดหลั่งปนเปื้อน ให้เช็ดเลือดและสารคัดหลั่งก่อนแล้วทำความสะอาดด้วยน้ำผสมผงซักฟอก 1 รอบ ตามด้วยน้ำยาทำลายเชื้อ 0.5% Sodium hypochloride (หรือ virulex 2 รอบ)

3.2 ทำความสะอาดอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นต้องใช้ร่วมกับผู้ป่วยรายอื่นก่อนนำไปใช้กับผู้ป่วยรายอื่น โดยให้ปฏิบัติทันทีภายหลังการใช้งานทุกครั้ง เช่น เครื่องตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ ให้เช็ดด้วย 70% alcohol

3.3 กวาดฝุ่นบนพื้นเบาๆ ระมัดระวังการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองและทำให้เชื้อจุลินทรีย์กระจายในอากาศ ระมัดระวังมิให้เกิดการฟุ้งกระจายของละอองน้ำบริเวณที่ให้การดูแลผู้ป่วยขณะมีการทำความสะอาด

โรงพยาบาลวังยาง
WANGYANG HOSPITAL

 โรงพยาบาลวังยาง WANGYANG HOSPITAL	โรงพยาบาลวังยาง	หน้าที่ : 5
	วิธีปฏิบัติเลขที่ : WYH-IC-02	ฉบับแก้ไขครั้งที่ :
	เรื่อง : การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ	วันที่ประกาศใช้ : 16 พ.ค. 66
	ผู้จัดทำ : นางสาวชฎาพร บัวชุม	ผู้อนุมัติ : นางขวัญทิพย์ ทิมมณีสวัสดิ์

4. การจัดการผ้าที่ใช้กับผู้ป่วย

4.1 ให้จัดถังใส่ผ้าเปื้อนแยกไว้ รมั้ดระวังการหยิบจับผ้าที่ใช้กับผู้ป่วยแล้ว ระวังไม่ให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อสู่สิ่งแวดล้อม อากาศ พื้นผิว และผู้ป่วยรายอื่น โดยรวบผ้าอย่างระมัดระวังแล้วบรรจุผ้าที่ใช้แล้วในถังใส่ผ้าเปื้อน

5. การรับและส่งต่อผู้ป่วย

5.1 การรับผู้ป่วย

5.1.1 การรับย้ายควรสอบถามข้อมูลจากหน่วยงานที่ส่งผู้ป่วยเกี่ยวกับการติดเชื้อดื้อยา

5.1.2 การรับย้ายผู้ป่วยควรแยกผู้ป่วยจนกว่าผลการตรวจเพาะเชื้อยืนยันว่าไม่มีการติดเชื้อ

5.1.3 ข้อพิจารณาในการแยกผู้ป่วยไว้ก่อน

- ผู้ป่วยที่เข้าออกโรงพยาบาลบ่อยๆและมาด้วยติดเชื้อ
- ผู้ป่วยที่มีการสอดใส่อุปกรณ์เข้าสู่ร่างกาย
- ผู้ป่วยที่มีการส่งต่อมาจากโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ
- กรณีที่รับผู้ป่วยเข้ารับการรักษาใหม่หลังจากจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล(re-admit) ภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน จากการติดเชื้อดื้อยาครั้งก่อน ให้แยกผู้ป่วยไว้ก่อน โดยให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยก หากไม่มีห้องแยกให้จัดบริเวณให้ผู้ป่วยอยู่ (zoning)

5.1.4 การย้ายภายในตรงพยาบาลเดียวกัน

- โทรแจ้งให้หน่วยงานที่จะรับผู้ป่วยทราบ
- ใช้สัญลักษณ์ ติดป้ายชื่อเชื้อดื้อยาบริเวณหน้าอกเสื้อ เพื่อแสดงว่าผู้ป่วยมีการติดเชื้อดื้อยา

5.2 การส่งต่อผู้ป่วย

5.2.1 แจ้งให้หน่วยงานที่จะส่งผู้ป่วยไปทราบว่าผู้ป่วยมีการติดเชื้อดื้อยา เพื่อระมัดระวังมิให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อ

5.2.2 ทำความสะอาดและทำลายเชื้อด้วยน้ำยาผสมผงซักฟอกทุกครั้งบริเวณรถส่งผู้ป่วย เปลรถนั่ง แล้วเช็ดตามด้วยน้ำยาทำลายเชื้อ 0.5% sodium hypochloride หลังเคลื่อนย้ายผู้ป่วยติดเชื้อดื้อยา ก่อนนำไปใช้กับผู้ป่วยรายอื่น

6. การให้ความรู้บุคลากร

6.1 ให้ความรู้บุคลากรใหม่ โดยปฐมมิตเหตุเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ

โรงพยาบาลวังยาง
WANGYANG HOSPITAL

โรงพยาบาลวังยาง

วิธีปฏิบัติเลขที่ : WYH-IC-02

เรื่อง : การป้องกันและควบคุมการ
แพร่กระจายของเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ

ผู้จัดทำ : นางสาวชฎาพร บัวชุม

หน้าที่ : 6

ฉบับแก้ไขครั้งที่ :

วันที่ประกาศใช้ : 16 พ.ค. 66

ผู้อนุมัติ : นางขวัญทิพย์ ทิมมณีสวัสดิ์

6.2 .ให้ความรู้และฝึกอบรมบุคลากรของโรงพยาบาลเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อดื้อยา

6.3 ทบทวนความรู้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่พบปัญหาการติดเชื้อดื้อยา

7. การให้ความรู้ผู้ป่วยและญาติ

7.1 ให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ป่วยทุกรายและญาติของผู้ป่วย เมื่อแรกเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวขณะนอนโรงพยาบาล เช่น การทำความสะอาดมือบ่อยๆ ไม่ใช่ของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น หลีกเลี่ยงการสัมผัสคลุกคลีกับผู้อื่น

7.2 จำกัดผู้เข้าเยี่ยม

ตัวชี้วัด

1. เจ้าหน้าที่พยาบาลได้ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 100
2. ผู้มารับบริการไม่เกิดการติดเชื้อดื้อยาในโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 100

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานพัฒนาระบบสนับสนุนบริการ สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.แนวทางการจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพในโรงพยาบาล.พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพมหานคร:(ม.ป.ป.);2559

สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.คู่มือปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล.พิมพ์ครั้งที่2.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์:2560

สถาบันกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล.พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์:2563